

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 2.marta 2020. godine
Br. ref.:RK1521/20

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI53/19

Podnosilac

Muharrem Mehmeti

**Ocena ustavnosti Presude Vrhovnog Suda,
ARJ-UZVP. br. 62/2018, od 5. decembra 2018. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Muharrem Mehmeti, sa mestom stanovanja u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava Presudu Vrhovnog Suda Republike Kosova [ARJ-UZVP. br. 62/2018] (u daljem tekstu: Vrhovni Sud), od 5. decembra 2018. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenom ustavnosti osporene Presude Vrhovnog suda, kojom je, po navodima podnosioca zahteva došlo do povrede njegovih prava koja su zagarantovana članovima 21 [Opšta načela], 24 [Jednakost pred zakonom], 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], i 54 [Sudska zaštita Prava] Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav) i članom 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropske Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLjP) i članom 7 Univerzalne Deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLjP) .

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na stavovima 1 i 7 člana 113 [Jurisdikcija i ovlašćene strane], Ustava, članu 22 [Procesuiranje podneska] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon), kao i na pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] poslovnika o Radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovník o radu).

Postupak pred Ustavnim Sudom

5. Dana 3. aprila 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev pred Ustavnim Sudom Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 10 aprila 2019. godine, Predsednica Suda je imenovala sudiju Safeta Hoxhu za sudiju izvestioca i Veće za Razmatranje, u sastavu sudija: Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Radomir Laban.
7. Dana 18. aprila 2019. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva. Istog tog dana, Sud je poslao jednu kopiju zahteva Vrhovnom Sudu.
8. Dana 6. juna 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo pred Sudom jednu Urgenciju gde je tražio da se ubrza rešavanje njegovog slučaja pred Sudom.
9. Dana 23. avgusta 2019. godine, podnosilac zahteva je predao pred Sudom još jednu Urgenciju gde je tražio da se ubrza rešavanje njegovog slučaja pred Sudom.
10. Dana 22. januara 2020. godine, podnosilac zahteva je podneo pred Sud, po treći put, Urgenciju za ubrzavanje njegovog slučaja pred Sudom.
11. Dana 5. februara 2020. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo Sudu neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Iz spisa predmeta se primećuje da je Ministarstvo Rada i Socijalne Zaštite, Odeljenje za Penzijsku upravu (u daljem tekstu:MRSZ) putem Odluke od 9. novembra 2015. godine, odbilo kao neosnovan zahtev podnosioci zahteva u vezi sa prepoznavanjem prava na starosnu penziju iz doprinosa .
13. Dana 8. decembra 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu pred Osnovnim sudom u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni Sud) gde je tražio da se poništi Odluka MRSZ-a, od 9. novembra 2015. godine, tvrdeći da on ispunjava uslove za prepoznavanje prava na starosnu penziju iz doprinosa, zbog činjenice da je on bio radnik u preduzeću Trepča od 1982. pa sve do 1990. godine, kada je i udaljen sa posla.
14. Dana 4. oktobra 2017. godine, Osnovni sud je u Presudi [A. br. 2080/15/b] odbio kao neosnovanu tužbu podnosioca zahteva i potvrdio je Odluku MRSZ-a od 9. novembra 2015. godine. Osnovni Sud je obrazložio u svojoj odluci da podnosilac zahteva nije ispunio uslove koji su navedeni u članu 8 Zakona br. 04/L-131 o penzijskim šemama finansiranim od države, da bi dobio pravo na starosnu penziju iz doprinosa. Dalje, u ovoj Presudi se naglašava da: *“Analizirajući zakonski kriterijum iz člana 8 tačka 1.3 Sud primećuje da da bi javni organ mogao da odluči u vezi sa penzijom iz doprinosa, strana treba da pruži validne dokaze u vezi sa plaćanjem doprinosa u skladu sa odredbama Zakona o Penzijskom i Invalidskom Osiguranju br. 011-24/83 (Službeni List SAPK br. 26/83_ od 1.1.1999. godine. Iz spisa predmeta Sud nalazi da, kao što je to već utvrđeno i u odluci tuženog organa, da je tužilačka strana podnela dokaze (radnu knjižicu) samo za doprinose u vremenskom trajanju od 8 godina, 4 meseca i 13 dana. Stoga, Sud nalazi da je odluka tuženog organa u ovom pravnom pitanju zakonski pravilna”*.
15. Protiv gore navedene presude Osnovnog suda, podnosilac zahteva je podneo žalbu pred Apelacionim Sudom, sa navodima da je ista doneta uz ozbiljnu povredu odredbi postupka, pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju kao i uz pogrešnu primenu materijalnog prava.
16. Dana 18. jula 2018. godine, Apelacioni sud je u Presudi [AA. br. 57/2018] odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio je Presudu Osnovnog Suda [A. br. 2080/15/b] od 4. oktobra 2017. godine. Apelacioni sud je obrazložio neosnovanost žalbu na činjenici da je Osnovni Sud odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva na pravilan način i bez ozbiljnih povreda odredbi parničnog postupka. Dalje, smatrano je da je Osnovni sud razmotrio dokaze i činjenice na pravilan način i u potpunosti, kao i da je materijalno pravo od strane suda bilo primenjeno na pravilan način.
17. Protiv gore navedene presude Apelacionog suda, podnosilac zahteva je podneo, pred Vrhovnim sudom, zahtev za vanredno ponovno razmatranje sudskih odluka, gde je naveo da je došlo do povrede odredbi postupka kao i pogrešne primene materijalnog prava.
18. Dana 5. decembra 2018. godine, Vrhovni Sud je, u presudi [ARJ-UZVP. br. 62/2018] odbio kao neosnovan zahtev za vanredno ponovno razmatranje

sudskih odluka . Vrhovni Sud je u svojoj odluci dalje smatrao da “ *Pravni stav nižestepenih sudova kao pravilan i zasnovan na zakonu u potpunosti je odobren i da strane ovog suda, jer napadnute presude nisu zahvaćene povredama materijalnog prava, kao što to tvrdi tužilac u svom zahtevu*”.

Navodi podnosioca zahteva

19. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da je osporenom Presudom došlo do povrede njegovih prava koja su zagarantovana članovima 21 [Opšta načela], 24 [Jednakost pred zakonom], 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], i 54 [Sudska zaštita Prava] Ustava i članom 6 [Pravo na pravično suđenje] EKLjP-a i članom 7 UDLjP-a.
20. Podnosilac zahteva, pozivajući se na odluke redovnih sudova tvrdi da “ *navedene odluke nisu zasnovane na preporuci ex officio br. 235/18 izdatoj od Institucije Ombudsmana koja je bila upućena izvršnim organima i Izveštaja generalnog Direktora iz Međunarodne organizacije rada GB. 253/17/17 Ženeva 1992*”
21. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da: “*Moj zahtev je da se zaračunaju godine 88/99 koje su izgubljene od strane srpskog režima a protiv moje želje. Tražim da se zaračunaju te izgubljene godine kao što su iste prepoznate obrazovanju i zdravstvu.*”

Odgovarajuće zakonske odredbe

Zakon br. 04/L-212 i Penzijskim šemama finansiranim od države

[...]

[Član 8]

[Uslovi i kriterijumi za priznavanje prava na starosnu penziju platiša doprinosa]

1. *Pravo na starosnu penziju platiša doprinosa ostvaruju sva lica koja imaju kosovsko državljanstvo, i:*
 - 1.1. *lica koja su navršila šezdesetpet (65) godine starosti;*
 - 1.2. *lica koja imaju penzijski staž platiša doprinosa u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju br. 011-24/83 (Službeni glasnik SAPK br. 26/83) pre 01.01.1999;*
 - 1.3. *lica koja dostave dokaze o uplaćivanju doprinosa, u skladu sa odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju br. 011-24/83 .*
2. *Kategorizacija korisnika penzije platiša doprinosa prema dužini vremena uplate doprinosa, kvalifikacionoj strukturi i ostalim kriterijumima, određuje se podzakonskim aktom odgovarajućeg ministarstva.*
3. *Lica koja ispunjavaju uslove za starosnu penziju platiša doprinosa, ne mogu da budu korisnici i neke druge penzijske šeme utvrđene ovim zakonom.*

4. Izuzetno, korisnici starosne penzije platiša doprinosa i drugi korisnici penzija koje su utvrđene ovim zakonom, mogu biti i strani državljani sa čijom državom Republika Kosovo sklopi bilateralni sporazum o socijalnom osiguranju.

5. Odredbe bilateralnih sporazuma o socijalnim osiguranjima koje sklapa Republika Kosovo sa odgovarajućim državama, imaju premoć nad odredbama ovog i drugih zakona iz oblasti socijalnih osiguranja.

6. Ovim zakonom se priznaje radni staž za penziju platiša doprinosa za period 1989. - 1999. zaposlenim u obrazovanju, zdravstvu i ostalima koji su radili po sistemu Republike Kosova.

Prihvatljivost zahteva

22. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje navedene Zakonom i Poslovníkom o radu.

23. S tim u vezi, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

24. Sud se takođe poziva na član 48 [Tačnost podneska] i član 49 [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 48 [Tačnost podneska]

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

Član 49 [Rokovi]

Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku..”

25. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana; osporava jedan akt javnog organa, odnosno Presudu Vrhovnog suda [ARJ-UZVP. br. 62/2018] od 5. decembra 2018. godine; pojasnio je prava i slobode za koje smatra da su mu povređena; iscrpeo je sva pravna sredstva koja su određena zakonom, kao i, podneo je svoj zahtev u skladu sa predviđenim zakonskim rokom.

26. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su predviđeni u pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika o Radu. Specifično, pravilo 39 (2) propisuje da:

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju.”

27. S tim u vezi, Sud pre svega podseća da je podnosilac zahteva tvrdio da je Vrhovni Sud, putem osporene Presude povredio njegova prava koja su zagarantovana članovima 21, 24, 31 i 54 Ustava, člana 6 EKLjP-a i člana 7 UDLjP-a.
28. U tom pogledu, Sud primećuje da se, u suštini, podnosilac zahteva žali da u njegovom slučaju redovni sudovi nisu pravilno utvrdili činjenično stanje, kad su odbili kao neosnovan zahtev podnosioca zahteva za prepoznavanje prava na starosnu penziju iz doprinosa .
29. U vezi sa gore navedenim navodima, Sud smatra da je podnosilac zahteva izgradio svoj slučaj na osnovama zakonitosti, odnosno na pravilnom utvrđivanju činjeničnog stanja, koje je urađeno kako od strane Vrhovnog suda tako i od strane nižestepenih sudova.
30. Sud podseća da se ovi navodi tiču oblasti zakonitosti i kao takvi ne spadaju u oblast nadležnosti Suda, i samim tim, u principu, ne mogu se razmatrati od strane Suda. (Vidi, slučaj KI56/17, podnositeljka zahteva *Lumturije Murtezaj*, Rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 35).
31. U tom pravcu, Sud naglašava da nije dužnost Suda da se bavi greškama u zakonu za koje se tvrdi da su počinjene od strane redovnih sudova (zakonitost), osim i u meri u kojoj su takve greške mogle povrediti prava i osnovne slobode zaštićene Ustavnom (ustavnost). Ukoliko bi bilo drugačije, Sud bi delovao kao sud "četvrtog stepena" što bi rezultiralo prekoračenjem ograničenja koja su postavljena u nadležnosti Suda. U skladu sa sudskom praksom ESLJP-a i takođe u skladu sa već utemeljenom sudskom praksom Suda, Sud ponovo naglašava da je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila proceduralnog i materijalnog prava i ne mogu da se vrše apstraktne procene zašto je jedan redovan sud odlučio na neki određen način a ne na neki drugi način. (Vidi, slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, ESLjP br. 30544/96, od 21. januara 1999. godine, stav 28 i vidi, takođe, slučaj: KI70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, Rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).
32. Ustavni Sud može samo da razmotri da li su u jednom postupku dokazi pred sudovima i drugim organima predstavljeni na pravilan način i da li su postupci uopšteno, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, među drugim izvorima, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u predmetu *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, predstavka br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. godine).
33. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da je obrazloženje koje je dato u Presudi vrhovnog Suda veoma jasno i nakon razmatranja svih postupaka, Sud

takođe nalazi da postupci pred Apelacionim i Osnovnim sudom nisu bili nepravični ili arbitrarni. (Vidi slučaj *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, Odluka ESLJP-a od 30. juna 2009. godine).

34. Vrhovni sud je tokom razmatranja navoda podnosioca zahteva obrazložio da je Apelacioni sud pravilno odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva, zato što podnosilac zahteva, u smislu člana 8 Zakona br. 04/L-131 o Penzijskim šemama finansiranim od države, nije pružio ubedljive dokaze u vezi sa plaćanjem doprinosa iz radnog odnosa kako je to zatraženo u odredbi gore navedenog člana.

35. Tačnije, Vrhovni Sud je u svom Rešenju naglasio sledeće:

“ovaj sud ocenjuje da je prvostepeni sud, u slučaju razmatranja tužbe tužioca, izveo dovoljno dokaza koji potvrđuju da su navodi tužioca neosnovani, jer su isti u suprotnosti sa činjeničnim stanjem koje je utvrdio organ tužene strane i u suprotnosti sa dokazima iz spisa predmeta, jer je odluka tuženog upravnog organa u skladu sa zakonskim odredbama na snazi...

Iz izvedenih dokaza proizilazi da tužilac u smislu člana 8 Zakona 04/L – 131 nije pružio ubedljive dokaze za uplatu doprinosa iz radnog staža prema gore navedenom zakonu.”

36. U svetlu svega ovoga što je navedeno iznad, Sud dalje smatra da podnosilac zahteva nije dokazao da su postupci pred Vrhovnim Sudom ili postupci pred Apelacionim Sudom bili nepravični ili proizvoljni ili da su njegova prava i osnovne slobode koje su zaštićene Ustavom povređena kao rezultat pogrešnog tumačenja materijalnog ili proceduralnog prava. Sud ponovo naglašava da je tumačenje zakona obaveza redovnih sudova i da je, kao takvo, to pitanje zakonitosti. (vidi, slučaj KI63/16, podnosilac zahteva *Astrit Pira*, Rešenje o Neprihvatljivosti od 8. avgusta 2016. godine, stav 44 i vidi, takođe, slučaj KI150/15; KI161/15; KI162/15; KI14/16; KI19/16; KI60/16 i KI64/16, podnosioci zahteva *Arben Gjukaj, Hysni Hoxha, Driton Pruthi, Milazim Lushtaku, Esat Tahiri, Azem Duraku i Sami Lushtaku*, Rešenje o neprihvatljivosti od 15. novembra 2016. godine, stav 62).

37. Sud naglašava da samo puka činjenica da se podnosilac zahteva ne slaže sa ishodom Presude Vrhovnog suda ili drugih redovnih sudova, kao i puko pominjanje članova Ustava ili međunarodnih instrumenata, nisu dovoljni da se izgradi argumentovana tvrdnja o ustavnoj povredi. Kada se tvrde takve povrede Ustava, podnosioci zahteva moraju da pruže obrazložene tvrdnje i ubedljive argumente (vidi, s tim u vezi, slučaj Ustavnog suda KI136/14, *Abdullah Bajqinca*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. februara 2015. godine, stav 33).

38. Kao rezultat, Sud smatra da podnosilac zahteva nije podržao navode da su odgovarajući postupci na neki način bili nepravični ili arbitrarni kao i da je osporenom odlukom došlo do povreda njegovih prava i sloboda koje su zagarantovane Ustavom i EKLJP-om.

39. Kao zaključak, u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika o Radu, zahtev je očigledno neosnovan po ustavnim osnovama i, samim tim, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosova, u skladu da članom 113.1 i 113.7 Ustava i pravilom 39 (2) Poslovnika o radu, dana 5. februara 2020. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi